

Назив на СЗ	Оператор во неорганската индустрија
Код на СЗ	1310.40.04
Сектор	ХЕМИЈА И ТЕХНОЛОГИЈА
Ниво на сложеност на работни задачи	IV (четврто)
Опис на СЗ	<p><i>Операторот во неорганска индустрија</i> работи во фабрики за прочистување, омекнување и деминерализација на водата, технологија на неоргански киселини, технологија на бази, технологија на вештачки ѓубрива и технологија на неметали (керамика, стакло и минерални врзивни средства, руда, цемент).</p> <p>Во рамките на работните задачи, оператор во неорганска индустрија самостојно извршува едноставни операции во технолошкиот процес на прочистување, омекнување и деминерализација на водата, технолошкиот процес за производство на неоргански киселини, бази, вештачки ѓубрива, керамички производи, стакло и минерални врзивни средства, руда, цемент.</p> <p>Оператор во неорганска индустрија врши: прием и подготовка на суровините за преработка и материјалите за пакување, амбалажирање и складирање, ги одржува и работи на линиите, машините, уредите и помошниот прибор, ракува со апарати и постројки кои се користат во технолошкиот процес.</p> <p>Во зависност од работното место во фабриката, оператор во неорганска индустрија може да работи и на прием и пренесувањена суровините, полупроизводите и готовите производи, подготовка на суровините за производство, надзор и дозирање на состојките и параметрите за подготовка на производствениот процес.</p> <p>Користи шеми, табели, дијаграми и цртежи во технолошкиот процес. Прави контрола на исправноста на машините, уредите и помошниот прибор и ги чисти и одржува истите. Подготвува амбалажа и работи во процесот на пакување и складирање на готовите производи.</p> <p>Комуницира со претпоставените и соработниците, работи тимски, води грижа за работната и животната средина и ги почитува правилата за лична заштита и безбедност при работа. Користи информатички технологии и континуирано се усовршува.</p>

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
1.	Планирање и организирање на активности	Планира, подготвува и организира работи во неорганската индустрија	<ol style="list-style-type: none"> 1. Толкува работна задача и упатства дадени од претпоставениот 2. Учествува во утврдување на приоритетите во својата област со стручниот тим 3. Планира постапки и фази при набавка на

			<p>суровини и материјали</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Подготвува и требува материјали, прибор и средства за работа 5. Набавува потребен материјал за работа 6. Ја проверува исправноста на апаратите за работа 7. Ги познава основните принципи на технолошките процеси 8. Применува стандарди во хемиската индустрија согласно правилниците за квалитет 9. Пресметува потрошен материјал, енергија и време 10. Пополнува документација со пресметка 11. Соодветно пресметува и наплатува извршени услуги
2.	Подготовка за работа	Одржува лична хигиена, хигиена на работниот простор, машините, уредите и средствата за работа	<ol style="list-style-type: none"> 1. Се придружува кон кодекс за примена на заштитна опрема 2. Врши рутинска контрола на условите за работа пред почетокот на работата 3. Чисти технолошка опрема и простории за време на работата и по завршена изработка на серијата 4. Проверува исправност на машините и апаратите пред почетокот на работа
		Подготвува суровините, машините, уредите и средствата за работа при производство на неорганички материјали	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ја познава намената и примената на материјалите и средствата за работа 2. Врши техничка обработка на одредени фази во техничката документација 3. Познава прописи при изработка на техничката документација и програми за обработка на текст 4. Познава техничко-технолошки и експлоатационен карактер на одредена област 5. Проверува исполнетост на техничките услови за работа 6. Работи според утврдени методи за работа и апаратура за работа. 7. Користи машини за работа 8. Познава и требува суровини и инструменти за работа според работен налог 9. Следи одредени параметри во

			<p>технолошкиот процес</p> <p>10. Одржува дисциплина при производство и работа со машини.</p> <p>11. Познава стандардни оперативни постапки</p>
3.	Оперативни активности	Управува со машини и уреди во производствениот процес	<p>1. Ги познава производствените линии и системи</p> <p>2. Управува со уредите во производниот процес</p> <p>3. Следи параметри во текот на процесот</p> <p>4. Евидентира и отстранува неправилности во работењето на уредите и дефектите при работата</p> <p>5. Ги познава основите на хемиската процесна техника</p> <p>6. Работи со машинска и програмска опрема</p> <p>7. Учествува во ремонти</p>
		Учествува во изработка на производи во неорганската индустрија	<p>1. Изработува различни хемиски производи согласно зададените рецептури по налог (киселини, бази, соли, ѓубрива)</p> <p>2. Партиципира во изработка на стакло, керамика, цемент и сл.)</p> <p>3. Подготвува, дозира и додава соодветно потребни додатоци по налог</p> <p>4. Ги задава и контролира потребните параметри при производството (рН, температура, гранулација, притисок, време), согласно видот на производот и утврдената технолошка постапка по налог</p> <p>5. Води разни технолошки постапки со употреба на опрема и машини (гранулирање, ситнење, дозирање, мешање, хомогенизирање, пресување, сеење, концентрирање и сл.)</p> <p>6. Води евиденција за параметрите на производството</p> <p>7. Способен е сензорно да го оцени готовиот производ</p> <p>8. Разликува гасовита, течна, полуврста и цврста форма на хемиски производ</p> <p>9. Познава видови на хемиски производи (киселини, бази, соли, ѓубрива, стакло, керамика, цемент и сл.)</p> <p>10. Ги познава составните компоненти за различните видови хемиски производи;</p>

			<p>11. Ги познава својствата на составните компоненти за хемиските производи (физички, хемиски, механички)</p> <p>12. Ги познава својствата и карактеристиките на различните видови хемиски производи</p> <p>13. Ги познава опасностите при работа со хемикалии.</p>
		Врши едноставни рутински (анализи) работи	<p>1. Врши едноставни мерења на параметри (рН, температура, сува материја и др.)</p> <p>2. Ги познава процесите, местата и методите на земање мостри од цврсти, течни и гасовити примероци</p> <p>3. Свесен е за значењето на правилното заведување на примероците за анализа</p> <p>4. Знае да мери основни параметри при изведување на процесите (рН, температура, притисок и др.)</p> <p>5. Зема примероци за проверка на квалитетот и корекција на процесот</p> <p>6. Врши единствена идентификација на примероци за лабораториска анализа</p> <p>7. Доставува примероци во лабораторија за анализа</p>
		Полни, амбалажира и етикетира	<p>1. Користи соодветна амбалажа за различни видови производи</p> <p>2. Ракува со машини и материјали за полнење, пакување и етикетирање</p> <p>3. Подготвува амбалажата за пакување</p> <p>4. Поднесува машини за дозирање, полнење и пакување по напишаниот налог</p> <p>5. Ги мери и пакува производите рачно и машински</p> <p>6. Контролира пакување на производите</p> <p>7. Пакува производи на палети</p>
		Складира и транспортира	<p>1. Складира суровини и производи според видот и квалитетот</p> <p>2. Ги почитува условите за правилно складирање на хемиските производи</p>

			<p>(температура, влажност, светлина)</p> <p>3. Подготвува производи за дистрибуција</p> <p>4. Води записи и евиденција за прием и испорака на суровини и производи</p> <p>5. Познава работна документација во складот за суровини и производи</p>
		Се справува со отпад	<p>1. Собира, сортира и отстранува отпад</p> <p>2. Евидентира количество на отпад</p> <p>3. Подготвен за безбедно собирање, сортирање и отстранување на хемикалии</p>
4.	Комерцијални активности	Евидентира и изработува калкулации	<p>1. Изработува калкулации за прием на суровини и готови производи</p> <p>2. Регистрира количина на префрлени суровини, полупроизводи или готови производи во други погони</p> <p>3. Води евиденција за количина на залихи на суровини, полупроизводи и готови производи</p> <p>4. Дистрибуира готов производ</p>
5.	Административни активности	Подготвува и води работна документација	<p>1. Пополнува работни обрасци со резултати од мерења и анализи</p> <p>2. Пополнува записници од извршено мострирање или прием на мостри за тестирање и анализа</p> <p>3. Подготвува и доставува извештај за завршената работа на претпоставениот</p> <p>4. Води записи за условите на работа во работните простории</p> <p>5. Води евиденција за состојбата на средствата за работа</p>
6.	Активности за осигурување на квалитет	Контролира суровини, полупроизвод, готов производ и работен процес, согласно стандардите за квалитет	<p>1. Го оценува квалитетот на суровините и готовите производи според утврдени методи на тестирање и зададени гранични вредности.</p> <p>2. Проверува состојба на машини, апарати, уреди и средства за работа</p> <p>3. Чува деловни тајни и лични податоци</p> <p>4. Применува кодекс и етика во работењето</p>
7.	Одржување и поправки	Води грижа за исправноста на машините, уредите и средствата за работа	<p>1. Применува основни правила за чување и одржување на машините, уредите и средствата за работа</p> <p>2. Следи исправност и потреба од сервисирање на машините, уредите и средствата за работа</p>

			3. Презема активности за обезбедување на исправност на машините, уредите и средствата за работа
8.	Комуникација	Комуницира со претпоставените и соработниците	<ol style="list-style-type: none"> 1. Следи упатства од претпоставените 2. Применува вербална и невербална комуникација со примена на различни средства за комуникација 3. Почитува основните принципи на работна култура 4. Комуницира со соработниците и подржува тимска работа 5. Обезбедува деловна тајност
9.	Здравје, безбедност и заштита при работа и заштита на животна средина	Се грижи за заштита на сопственото здравје и за заштита на работната и животната средина	<ol style="list-style-type: none"> 1. Применува заштитни мерки и средства за заштита при работа во согласност со законски прописи; 2. Почитува правилата на управување со машините со цел обезбедување на безбедносни услови за непречена работа 3. Идентификува потенцијални контаминенти и можни последици во однос на загадувањето на работната и животната средина; 4. Правилно ги сортира и отстранува отпадоците согласно прописи за заштита на животна средина 5. Дава прва помош во случај на настанување на проблем.

Знаење за занимањето / Вештини за занимањето:

Знаење за занимањето:

- Наведува основни правила и стандарди при организација на работата во неорганската индустрија
- Толкува техничка документација, работни налози и упатства за работа
- Користи извештаи за требување и прием на сировини и материјали
- Набројува сировини за работа
- Наведува потребен прибор, инструменти и апарати за работа
- Истакнува значење и подготовка на апарати и друга опрема во функција на обезбедување на квалитетен производ
- Објаснува правила за одржување на лична хигиена, хигиена на работен простор, машини, уреди и средства за работа
- Толкува разни технолошки постапки(гранулирање, ситнење, дозирање, мешање, хомогенизирање, сеење, пресување, концентрирање и др.)
- Познава тек и начин на реализација на сите фази од работниот и технолошкиот процес

- Познава потребни материјали, алати, прибор и машини потребни за реализација на технолошкиот процес
- Објаснува постапки за мерење основни параметри (pH, температура, притисок и др.)
- Познава својства и карактеристики на различни видови хемиски производи
- Препознава опасност при работа со хемикалии
- Правилно зема примерок за хемиска анализа
- Наведува методи за земање на примероци од цврста, течна и гасовита фаза
- Прави пресметки и споредува резултати со аналитичарот
- Наплатава и пополнува документација
- Познава параметри за складирање, амбалажирање и дистрибуција
- Познава основен амбалажен материјал за пакување на материјали
- Познава различни видови на амбалажи
- Познава стандарди за амбалажа и амбалажирање
- Објаснува услови за правилно складирање
- Познава прописи од областа на заштитата на животната средина
- Истакнува значење на пласирањето на новиот производ и негово прифаќање од потрошувачите

Вештини за занимањето:

- демонстрира посветеност кон сопствената работа и кон работата на тимот
- работи педантно, одговорно и доверливо
- подготвува работна документација и оперативен план за дневни активности
- Обезбедува лична хигиена и хигиена на работната средина
- Врши увид и контрола на алати, машини и друга опрема која ќе се користи во текот на работниот процес
- правилно ракува со машините, уредите и инструментите во неорганската индустрија како и нивно сервисирање
- го следи текот на технолошкиот процес
- навремено забележува и известува за настанатите проблеми при следење на операцијата
- врши правилен избор на суровини, нивно складирање, чување и пакување
- ги следи параметрите на процесот
- врши контрола на суровините и производите
- ги следи упатствата и распоредот за производство
- критички размислува, решава комплексни проблеми, донесува одлуки и почитува рокови

Клучни компетенции

Комуникација на мајчин јазик

Способен/а е да споделува и толкува рецептури, размислувања, налози, факти, барања, извештаи и ставови во усна и писмена форма. Исто така, способен е да применува техники на активно слушање, вербална и невербална комуникација на соодветен и креативен начин со корисниците претпоставените, соработниците и колегите од тимот во различни професионални, општествени и културолошки контексти. Способен е да користи и толкува различни видови на документација, да собира, анализира и обработува информации. Истите информации, способен е да ги аргументира во усна и писмена комуникација соодветно на контекстот.

Комуникација на странски јазици

Способен е да го користи странскиот јазик за усна и писмена деловна комуникација во специфичен општествен и културен контекст поврзан со работата. Способен е да разбира, искажува и толкува концепти и размислувања, факти и ставови во усна и во писмена форма. Го користи странскиот јазик со цел да ја остварува писмената и усната комуникација со претпоставените и соработниците, го следи напредокот во професијата и го надградува сопственото знаење и вештини и меѓукултурното разбирање.

Математички компетенции

Способен е да применува математички компетенции за објаснување и решавање задачи за време на секојдневната административна работа и работа со претпоставените и другите соработници, како и подготовка на деловна документација.

Дигитална компетенција

Користи ИТ технологија и други технологии на информатичкото општество за извршувањето на секојдневните работни обврски.

Учење како да учи:

Способен е и свесен за потребата да стекне и усвои ново знаење и вештини заради личен напредок и напредок на организацијата каде работи, применувајќи ги истите и унапредувајќи го процесот. Способен е да управува со сопственото учење и да креира работни рутини. Истраен е и одговорен во самостојното учење и особено во учењето за време на работата со стручните работници и соработниците и колегите. Поседува вештини на размислување и самооценување за наученото.

Социјални/општествени и граѓански компетенции

Во секојдневното опкружување способен е да манифестира

лични, интерперсонални и интеркултурни компетенции за комуникација со луѓе од различна стручна спремност, културна и религиозна определба, социјална и граѓанска припадност, изразувајќи притоа толеранција и разбирање за другите гледишта и ставови, при што создава доверба. Нема предрасуди за луѓето од друга верска и национална или културна припадност и ги почитува нивните обичаи и култури. Способен е да работи во тим кој е мултикултурен и мултинационален и од различни општествени и социјални средини, да ги почитува нивните потреби и активности и да решава конфликти таму каде тоа е потребно. Ги познава општествените и политичките концепти и демократски учествува во нив.

Чувство на преземање на иницијатива и претприемништво

Способен е да идеите ги претвори во реалност со иницијатива за нивно реализирање и спроведување на дело со цел подобрување на моменталната состојба. Креативен е, иновативен и презема ризици за остварување на целта со претходна анализа.

Културолошка свест и изразување:

Го препознава и цени креативниот израз на идеи, културата на работното место и комуникацијата, и соодветно ги поврзува со самоподобрувањето на членовите во тимот. Ги приближува сопствените креативни и експресивни ставови со размислувањата на другите членови во тимот и ги изразува на соодветен начин со што всушност ја подобрува ефикасноста на нивното работење, а ги збогатува општите животни компетенции.

Посебни услови

Законска регулатива, прописи и индустриски стандарди

- Закон за безбедност и здравје при работа
- Закон за животна средина
- Закон за работни односи

Донесен од:

Министерство за труд и социјална политика

Датум на одобрување

Решение бр.08-9801/7
Од 21.12.2017 година

Датум на ревизија